

Notitie

Opdrachtgever: S. Zonneveld, Rho Adviseurs
Auteur: ir. G. Bakker
Betreft: Quick scan beschermde natuurwaarden
Eleanor Rooseveltlaan, Zoetermeer
Projectnummer: 2237
Datum: 6 maart 2020
Status: DEFINITIEF

Inleiding

In het kader van de voorgenomen sloop van een gebouw en herinrichting van het omliggende kavel aan de Eleanor Rooseveltlaan in de wijk Rokkeveen te Zoetermeer, heeft Rho Adviseurs aan Bureau Stadsnatuur gevraagd een verkennend ecologisch onderzoek ('quick scan') uit te voeren. Het betreft een verkennend vooronderzoek waaruit moet blijken welke potenties het gebied heeft als leefgebied voor onder de Wet natuurbescherming (Wnb) beschermde flora en fauna en welke vervolgonderzoeken eventueel nodig zijn. De begrenzing van het onderzochte gebied is hieronder weergegeven (Figuur 1)

Figuur 1. Ligging van het onderzochte plangebied (bron: Rho Adviseurs)

Methodiek

Een ecooloog van Bureau Stadsnatuur heeft het plangebied bezocht in de ochtend van 14 februari, waarbij de weerscondities gunstig waren. Daarbij is gelet op:

- de aanwezigheid van beschermde flora en fauna;
- holten in bomen die geschikt zijn als schuil- en nestplaats voor beschermde fauna (vogels, vleermuizen);
- holten in gebouwen die geschikt zijn als schuil- en nestplaats voor beschermde fauna; (vogels, vleermuizen);
- takken en nesten geschikt voor de jaarrond beschermde Buizerd, Sperwer, Havik, Boomvalk of Ransuil;

- potentiële broedplaatsen van vogels op andere plaatsen;
- potentiële groeiplaatsen van beschermde plantensoorten;

Om het voorkomen van soorten aannemelijk te maken of uit te sluiten zijn diverse bronnen geraadpleegd met informatie over het natuurlijke verspreidingsgebied en de ecologie van soorten. Zie hiervoor de literatuurlijst. Naast het voorkomen van vanuit de Wnb beschermde soorten is tevens gelet op het voorkomen van soorten met een Rode Lijst-status of een voor Zoetermeer zeldzame status. Wat het laatste betreft is de Veldgids beschermde planten en dieren van Zoetermeer (Vos & Szegedi 2011) als leidraad gebruikt.

Resultaten

Beschrijving plangebied

Voor een impressie wordt verwezen naar Bijlage 2. Het plangebied bestaat uit twee kantoorgebouwen met een buitengevel van marmeren platen en glas. De ruimte eromheen bestaat voor een groot deel uit verhardingen en gazons met daarin een spaarzame hoeveelheid bomen en struiken. Er is geen oppervlaktewater aanwezig. De gazons en groenperken met een bijbehorend intensief maai/snoei-beheer laten geen ruimte laat voor natuurlijke vegetatievorming. Spontane begroeiing is verder schaars. Het groen in het plangebied is overwegend aangeplant en wordt overal gekenmerkt door min of meer intensief beheer, waardoor natuurlijke processen en vestigingsmogelijkheden voor veel soorten beperkt zijn.

Beschermde flora en fauna in het plangebied

Vogels

Broedvogels

Tijdens het bezoek op 14 februari 2020 waren zich territoriaal gedragende exemplaren van Merel *Turdus merula*, Heggenmus *Prunella modularis*, Houtduif *Columba palumbus*, Roodborst *Erythacus rubecula*, Koolmees *Parus major* en Winterkoning *Troglodytes troglodytes* aanwezig in het plangebied. Al deze soorten kunnen op basis van onder meer de dekking die de beplanting biedt tot broeden komen in het plangebied. Getuige hiervan zijn oude nesten: twee van Houtduif in een den langs de parkeerplaats en een oud nest van Heggenmus in de (gesnoeide) heg tussen de parkeerplaats en het gebouw. Aan de zuidkant van het plangebied staat bovendien een groepje berken met daarin vier nestkasten, waarin Koolmees en Pimpelmees *Cyanistes caeruleus* kunnen broeden. De te slopen gebouwen zijn ongeschikt als potentiële broedplaats voor vogels.

Broedvogels met jaarrond beschermde nest

Er zijn geen potenties gevonden voor jaarrond beschermde nesten van vogels waarvoor bij aantasting een ontheffing nodig is. Het plangebied is niet geschikt als leefgebied voor Huismus *Passer domesticus*, Gierzwaluw *Apus apus*, Slechtvalk *Falco peregrinus* en ook niet voor boombroedende roofvogels en uilen.

Gierzwaluwen kunnen gebruik maken van hoge gebouwen en een geschikte constructie, zoals een spouwmuur met een opening naar buiten (bijvoorbeeld een stootvoeg) om in te broeden. In het plangebied zijn dergelijke situaties niet aanwezig; ondanks dat wel sprake is van spleetvormige openingen, is de marmeren beplating aan alle zijden glad, zodat vogels die hier in of uit willen kruipen geen houvast hebben. Er zijn op de gebouwen overigens geen sporen gevonden in de vorm van uitwerpselen die wijzen op een eerder gebruik als rust- of nestplaats door vogels, al dient het voorbehoud gemaakt te worden dat deze door reiniging of regenval kunnen zijn verdwenen.

Potenties voor overige beschermde soorten

Er zijn geen andere beschermde soorten waargenomen tijdens de veldbezoeken in februari 2020. Hieronder worden de potenties van het plangebied (of het ontbreken daarvan) voor beschermde vertegenwoordigers van andere soortgroepen dan vogels toegelicht.

Flora

In het plangebied zijn op grond van de aanwezige habitats geen plantensoorten te verwachten die een strikte bescherming genieten onder Wnb artikel 3.5 of 3.10 of waarvoor een gemeentelijke instandhoudingsdoelstelling is geformuleerd.

Weekdieren

In het plangebied zijn op grond van de aanwezige habitats geen weekdieren te verwachten die een strikte bescherming genieten onder Wnb artikel 3.1 of 3.10.

Insecten

In het plangebied zijn op grond van de aanwezige habitats geen populaties van insectensoorten te verwachten die een strikte bescherming genieten onder Wnb artikel 3.5 of 3.10.

Vissen

Het plangebied heeft geen watergang(en); het voorkomen van enige beschermde vissoort is daarom uitgesloten.

Amfibieën

In Zoetermeer komt de Rugstreeppad *Epidalea calamita* (Wnb art. 3.5) voor. Een kleine, maar afnemende populatie bevindt zich in de wijk Oosterheem. Het areaal wordt steeds kleiner als gevolg van bebouwing. In het plangebied zijn geen geschikte habitats aanwezig. Deze kunnen alleen ontstaan in geval van grootschalig grondverzet en dan nog dienen exemplaren op eigen kracht kilometers verhard stedelijk gebied te doorkruisen; een scenario dat onwaarschijnlijk is. Alle overige potentieel in het plangebied voorkomende soorten amfibieën (vijf soorten, cf. Creemers & Van Delft 2009) zijn vrijgesteld van de verbodsbepalingen in de Wnb.

Reptielen

In het plangebied komen geen inheemse soorten reptielen voor en deze zijn hier op grond van aanwezige habitats en natuurlijke arealen van de betreffende soorten niet te verwachten. De meest nabije populatie van Ringslang *Natrix helvetica* bevindt zich in en rond Gouda, op ca. 13 km afstand in veenweidegebied. De meest nabije populatie van Zandhagedis *Lacerta agilis* bevindt zich in duinen van Wassenaar, eveneens op ca. 13 km afstand.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

De bebouwing heeft geen potentie als rustplaats voor vleermuizen. Ondanks dat sprake is van spleetvormige openingen met een holle ruimte erachter, zijn de marmeren platen aan alle zijden, inclusief de zaagvlakken, glad van structuur. Een vleermuis kan op dit gladde oppervlak letterlijk niet uit de voeten omdat met de nagels geen grip kan worden verkregen op het materiaal.

Vliegroutes

In het plangebied bevinden zich geen bomenrijen waarvan men kan vermoeden dat ze potentie hebben als onderdeel van een essentiële vliegroute en/of foerageergebied voor vleermuizen. Op grond van de ligging van het plangebied midden in het stedelijk gebied van Zoetermeer is het aannemelijk dat incidenteel foeragerende exemplaren van de Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, Ruige dwergvleermuis *P. nathusii* en Laatvlieger *Eptesicus serotinus* in de luwte van het gebouw en/of boven de overige delen van het plangebied voorkomen.

Overige zoogdieren

Het plangebied herbergt geen geschikte habitats voor de in de regio voorkomende Noordse woelmuis *Microtus euconomus arenicola*, Waterspitsmuis *Neomys fodiens*, Steenmarter *Martes foina* en Boomarter *Martes martes*. Op grond van de spaarzame hoeveelheid geschikte habitat kunnen wel exemplaren verwacht worden van Egel *Erinaceus europaeus*, Huisspitsmuis *Crocidura russula*, Huismuis *Mus domesticus* en Bruine rat *Rattus norvegicus* (cf. Bakker 2016). Deze soorten zijn vrijgesteld van de verbodsbepalingen in de Wnb.

Rode-Lijstsoorten

Wat Rode-Lijstsoorten betreft heeft het plangebied geen enkele potentie als structureel leefgebied voor enige soort.

Gebiedsbescherming

Regionaal natuurbeschermingsbeleid

Het plangebied maakt geen deel uit van Natuurnetwerk Nederland. Het plangebied bevindt zich op grote afstand (>8km) van de meest nabije Natura 2000-gebieden. Dit zijn weidevogelreservaat De Wilck (gemeente Alphen aan den Rijn) en Meijendel & Berkheide (gemeente Wassenaar, Den Haag en Katwijk). Een direct effect van werkzaamheden in het plangebied op de instandhoudingsdoelstellingen van soorten en habitattypen in beschermde natuurgebieden is uitgesloten. Een indirect effect als gevolg van stikstofemissie is op voorhand uit te sluiten: gebied De Wilck betreft een Vogelrichtlijngebied waarvoor geen kritische depositiewaarde geldt. De afstand tot Meijendel & Berkheide (ca. 12 km) in combinatie met de maximaal haalbare omvang van enige bouwwerkzaamheden in het projectgebied, maakt dat een significant negatief effect als gevolg van stikstofuitstoot in het plangebied op een Natura 2000-gebied op voorhand kan worden uitgesloten.

Gemeentelijk natuurbeschermingsbeleid

De Groentrilogie beschrijft het gemeentelijk beleid in Zoetermeer met betrekking tot groen, biodiversiteit en bomen en bestaat uit drie beleidsdocumenten die hieronder kort worden besproken.

Groenkaart

De Groenkaart beschrijft concreet de groene ambitie voor de stad en de spelregels voor de omgang met openbaar groen. Het gaat niet in op soorten en daaraan gekoppelde waarden en processen, maar beschrijft welk type groen waar te vinden is. Het groen in het plangebied is in de Groenkaart gekwalificeerd als Buurtgroen. Op basis van de quick scan is de ecologische waarde minimaal, met bijvoorbeeld nauwelijks leefgebied voor wilde planten, insecten en hoofdzakelijk intensief beheerde gazons en groenperken.

Visie biodiversiteit gemeente Zoetermeer

De Visie Biodiversiteit beschrijft het natuurbeleid van de gemeente Zoetermeer. Het gaat vooral in op doelen, ambities en betrokkenen. Het beschrijft projecten op generiek niveau, bijvoorbeeld het vergroenen van schoolpleinen en om projecten op locatiespecifiek niveau. Natuurinclusieve maatregelen in het plangebied zouden kunnen worden uitgevoerd in het kader van gemeentelijk biodiversiteitsbeleid.

Bomenbeleid

Het bomenbeleid geeft aan hoe de gemeente omgaat met bomen voor wat betreft onder meer soortkeuze, kap en herplant. Dit zou dus ook van invloed kunnen zijn op de keuzes die worden gemaakt in het openbaar groen in het plangebied. Er is geen sprake van beschermde houtopstanden in het plangebied.

Gedragscode in het kader van de Flora- en faunawet

Per 3 juli 2015 is de tweede gedragscode in het kader van de Flora- en Faunawet van de gemeente Zoetermeer goedgekeurd. De gedragscode geeft aan hoe de gemeente bouw-, beheer- en onderhoudswerk moet uitvoeren om schade aan beschermde plant- en diersoorten te voorkomen en heeft een geldigheid van vijf jaren. Dat betekent dat deze nog van kracht is tot 3 juli 2020, ongeacht het feit dat de Wet natuurbescherming inmiddels de Flora- en faunawet heeft vervangen.

Conclusies

- Het plangebied heeft potentie als broedgebied voor een klein aantal algemeen in het stedelijk gebied van Zoetermeer voorkomende vogelsoorten. Nestgelegenheid bevindt zich met name in de beplanting tussen parkeerterrein en gebouw. Hier dient in de planning en uitvoering van werkzaamheden rekening mee te worden gehouden.
- Er zijn geen verblijfsmogelijkheden voor vogels of vleermuizen in bomen of bebouwing.
- Er zijn geen potenties voor een essentiële vliegroute of beschermd foerageergebied voor vleermuizen.

- Een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofuitstoot kan op voorhand worden uitgesloten, op basis van de grote afstand tussen het plangebied en het meest dichtbij zijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebied.

Aanbevelingen

- Verwijder beplanting waarin zich bezette nesten van vogels bevinden buiten het broedseizoen. Voor de in het plangebied voorkomende vogelsoorten loopt het broedseizoen van 1 maart tot 15 september.
- Wil men tussen 1 maart en 15 september toch (delen van) bomen en struiken verwijderen, dan dient vooraf een controle te worden uitgevoerd om de aanwezigheid van een bezet nest/nesten uit te sluiten.
- Houd rekening met de Zorgplicht m.b.t. overige flora en fauna. Bij het verwijderen van beplanting dient rekening te worden gehouden met voorschriften opgenomen in de Zoetermeerse gedragscode met betrekking tot flora en fauna.
- Zorg voor een kwaliteitsimpuls door natuurinclusief bouwen (faunavoorzieningen, gevelgroen, groene daken). Door de nieuwbouw te integreren in de groene infrastructuur kan een meerwaarde worden gerealiseerd ten opzichte van de bestaande situatie. Dit is maatwerk waarin de effectiviteit afhangt van de juiste afwegingen en uitgangspunten. Samenwerking tussen landschapsarchitecten en ecologen is hierin doorslaggevend.

Literatuur

- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys. 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren. Naturalis, Leiden.
- Delft, J.J.C.W. van & W. Schuitema, 2005. Werkatlas amfibieën en reptielen in Noord-Brabant. RAVON Noord-Brabant, Tilburg / Stichting RAVON, Nijmegen.
- Creemers, R. & Delft, J. van. (redactie). 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna deel 9. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Janssen, J. & Schaminée, J. 2008. Europese natuur in Nederland. Soorten van de Habitatrichtlijn. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2009. Aangepaste lijst jaar rond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep (Dienst Regelingen, brief 26 augustus 2009, kenmerk ffw2009.corr.046) te downloaden van de website van het Ministerie van EL&I.
- Mostert, K. & G. Bakker. 2010. Vleermuizen in Zoetermeer – samenvattend rapport 2004-2010. bSR-rapport 156. bureau Stadsnatuur Rotterdam, Rotterdam, in samenwerking met Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Den Haag.
- Mostert, K. & J. Willemsen. 2011. Voorlopige werkatlas verspreiding zoogdieren in Zuid-Holland 2000-2011. Stichting Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland, Delft.
- Sovon Vogelonderzoek Nederland. 2018. Vogelatlas van Nederland. Broedvogels, wintervogels en 40 jaar verandering. Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.
- Stichting Floron. 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. Stichting Floron, Nijmegen.
- Vos, J.G. & H. Szegedi. 2011. Veldgids beschermde planten en dieren van Zoetermeer. Gemeente Zoetermeer, Zoetermeer.
- <http://www.ravon.nl>
- <http://www.verspreidingsatlas.nl>
- <http://www.vlindernet.nl>
- <http://www.waarneming.nl>

© Bureau Stadsnatuur | Westzeedijk 345 | 3015 AA Rotterdam

Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechtelijke houders.

BSR kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

Bijlage 1 – Wettelijk kader

1. Inleiding

De Wet Natuurbescherming is per 1 januari 2017 van kracht en vervangt de Flora- en faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. De informatie hieronder vat de belangrijkste feiten samen met betrekking tot de bescherming van soorten via de Wet natuurbescherming, en is gericht op personen en instanties die te maken krijgen met de wet in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, beheer en onderhoud. Uitvoering van de wet valt onder de verantwoordelijkheid van de provincies, met uitzondering van grote infrastructurele projecten aan onder meer waterwegen; daarbij blijft de Rijksoverheid het bevoegd gezag. De inhoud van deze samenvatting betreft in eerste instantie de algemeen geldende verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming en in tweede instantie de Zuid-Hollandse context waarin deze verbodsbepalingen moeten worden toegepast. De aanvullende regelgeving rond bescherming van soorten in Natura 2000-gebieden wordt hier slechts kort besproken.

2. Doel van de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming beschermt de van nature in Nederland in het wild voorkomende planten en dieren en natuurgebieden.

3. Beschermingsregimes soorten

In de Wet natuurbescherming zijn drie categorieën soorten onderscheiden met een eigen beschermingsregime en daaraan gekoppelde verbodsbepalingen: vogels, habitatrichtlijnsoorten en overige soorten. Een soort kan niet onder meer dan één van deze regimes vallen. Vogels vallen per definitie onder het regime van de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn betreffen Europese beschermingsregimes waar met de verbodsbepalingen artikel 3.1 en 3.5 in de Wet natuurbescherming in Nederland invulling aan wordt gegeven. Het regime 'andere soorten', artikel 3.10, heeft betrekking op soorten die alleen vallen onder een nationaal beschermingsregime; deze soorten zijn niet vermeld in de Europese richtlijnen. De drie beschermingsregimes met hun verbodsbepalingen zijn hieronder weergegeven.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel B, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Beschermingsregime andere soorten

Artikel 3.10

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8 (bepalingen dat ontheffing of vrijstelling kan worden verleend, hier niet uitgebreid besproken), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel B, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de Bosmuis, de Huisspitsmuis en de Veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

4. Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

De provinciale verordening bevat onder andere regels voor faunabeheereenheden en diverse vrijstellingen voor het bestrijden van schade en het uitvoeren van werkzaamheden. Ook is in de verordening opgenomen voor welke soorten een vrijstelling geldt van de verbodsbepalingen in artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming (zie de soortenlijst verderop onder 'Beschermd andere soorten in Zuid-Holland (artikel 3.10)').

5. Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland

In de provinciale beleidsregel staan onderwerpen als het verlenen van tegemoetkomingen in de faunaschade en de vergunningverlening voor Natura 2000-gebieden.

6. Vogelsoorten met een (potentieel) ongunstige staat van instandhouding in Zuid-Holland (artikel 3.1)

Naar aanleiding van artikel 3.1 lid 5 heeft Bureau Stadsnatuur een lijst opgesteld van vogelsoorten waarbij verstoring van wezenlijke invloed kan zijn op de staat van instandhouding in Zuid-Holland. Het betreft soorten die als broedvogel in de provincie voorkomen en waarvoor onder de Flora- en faunawet reeds een jaarronde bescherming van nestlocaties en vaste rustplaatsen gold (de onder de Flora- en faunawet als 'categorie 1 t/m 4' gekwalificeerde soorten), aangevuld met soorten die op basis van actuele gegevens van Sovon een

ongunstige staat van instandhouding kennen (de voorheen als 'categorie 5' gekwalificeerde soorten met een negatieve populatietrend en/of een kleine, kwetsbare populatie) en waarvoor derhalve gemitigeerd of gecompenseerd zou moeten worden in geval van conflicterende ruimtelijke ontwikkeling en beheer.

Deze lijst is niet uitputtend en kan naar aanleiding van ontwikkelingen in de toekomst worden gewijzigd op basis van ecologisch zwaarwegende omstandigheden, zoals veranderingen in populatie-omvang of areaal van een soort. Het effect van de ingreep op de instandhouding van de soort is uiteindelijk leidend in de afweging of sprake is van een beschermde (en daarmee ontheffingsplichtige) situatie. Het gaat om de volgende 85 soorten:

Appelvink	Groene specht	Krooneend	Roerdomp	Tureluur
Baardmannetje	Grote gele kwikstaart	Kwak	Roek	Veldleeuwerik
Blauwe reiger	Grote karekiet	Kwartelkoning	Scholekster	Velduil
Boerenwaluw	Grote mantelmeeuw	Kleine zilvereiger	Slechtvalk	Visdief
Bontbekplevier	Grutto	Lepelaar	Slobeend	Waterral
Boomvalk	Havik	Matkop	Snor	Watersnip
Bosuil	Huismus	Middelste zaagbek	Sperwer	Wielewaal
Bruine kiekendief	Huiszwaluw	Noordse stern	Spotvogel	Wilde eend
Buizerd	Grote zilvereiger	Nachtegaal	Spreeuw	Wintertaling
Dwergstern	Ijsvogel	Oeverzwaluw	Sprinkhaanzanger	Woudaap
Eider	Kerkuil	Ooievaar	Steenuil	Wulp
Gele Kwikstaart	Kievit	Patrijs	Steltkluit	Zomertaling
Gierzwaluw	Kleine bonte specht	Porseleinhoen	Stormmeeuw	Zomertortel
Goudvink	Kleine plevier	Purperreiger	Strandplevier	Zilvermeeuw
Graspieper	Kluut	Raaf	Tafeleend	Zwarte roodstaart
Grauwe Klauwier	Kneu	Ransuil	Tapuit	Zwarte stern
Grauwe vliegenvanger	Koekoek	Ringmus	Torenvalk	Zwartkopmeeuw

7. Beschermde habitatrichtlijnsoorten in Zuid-Holland (artikel 3.5)

Soorten uitsluitend vermeld in Bijlage II – Beschermingsregime artikel 3.5 alleen van toepassing in Natura 2000-gebieden.

De volgende 2 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen uitsluitend in voor deze soorten aangewezen Natura 2000-gebieden onder het beschermingsregime artikel 3.5:

Nauwe korfslak	Zeggekorfslak
----------------	---------------

Soorten vermeld in Bijlage IV – Beschermingsregime artikel 3.5 van toepassing.

De volgende 39 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen onder het beschermingsregime artikel 3.5:

Groenknolorchis	Boomkikker	Otter	Meervleermuis	Dwergvinvis
Platte schijfthoren	Heikikker	Bosvleermuis	Rosse vleermuis	Gewone dolfin
Bataafse stroommossel	Kamsalamander	Franjestaart	Ruige dwergvleermuis	Gewone vinvis
Gevlekte witsnuitlibel	Poelkikker	Gewone baardvleermuis	Tweekleurige vleermuis	Griend
Groene glazenmaker	Rugstreeppad	Gewone dwergvleermuis	Vale vleermuis	Potvis
Rivierrombout	Zandhagedis	Gewone grootoorvleermuis	Watervleermuis	Tuimelaar
Houting	Bever	Kleine dwergvleermuis	Bruinvis	Witsnuitdolfijn
Steur	Noordse woelmuis	Laatvlieger	Bultrug	

8. Beschermde andere soorten in Zuid-Holland (artikel 3.10)

De volgende 35 soorten zijn sinds 1990 vastgesteld in de provincie Zuid-Holland en vallen onder het beschermingsregime artikel 3.10 (NB: betreft uitsluitend als 'wild' gekwalificeerde plantensoorten; bron: *verspreidingsatlas.nl*):

Blaasvaren	Grote leeuwenklauw	Stofzaad	Grote modderkruiper	Grijze zeehond
Bokkenorchis	Karhuizer anjer	Schubvaren	Kwabaal	Steenmarter
Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Smalle raai	Ringslang	Waterspitsmuis
Brede wolfsmelk	Knolspirea	Stijve wolfsmelk	Boommarter	

Bruinrode wespenorchis	Moerasgamander	Tengere veldmuur	Damhert
Dreps	Naakte lathyrus	Wolfskers	Das
Echte gamander	Rozenkransje	Aardbeivlinder	Eekhoorn
Glad biggenkruid	Ruw parelzaad	Grote vos	Gewone zeehond

Soorten waarvoor in Zuid-Holland een vrijstelling geldt van beschermingsregime artikel 3.10

In Zuid-Holland is een vrijstelling van de verbodsbepalingen artikel 3.10 van toepassing op de volgende 22 soorten:

Bastaardkikker	Aardmuis	Egel	Konijn	Wezel
Bruine kikker	Bosmuis	Gewone bosspitsmuis	Ree	Woelrat
Gewone pad	Bunzing	Haas	Rosse woelmuis	
Kleine watersalamander	Dwergmuis	Hermelijn	Veldmuis	
Meerkikker	Dwergspitsmuis	Huisspitsmuis	Vos	

9. Geïntroduceerde soorten in Zuid-Holland

Soorten die zich door menselijk toedoen buiten hun natuurlijke areaal hebben gevestigd (geïntroduceerde soorten) vallen in Zuid-Holland niet onder de beschermingsregimes van artikel 3.1, 3.5 of 3.10, tenzij sprake is van een populatie die langer dan 50 jaren achtereen heeft standgehouden in de provincie (mond med. PZH, maart 2017). Voorbeelden in een Zuid-Hollandse context zijn beschermde plantensoorten uitgezaaid vanuit tuinen en Vroedmeesterpad, al dan niet moedwillig geïntroduceerd door terrariumhouders.

Plantensoorten die lokaal zijn geïntroduceerd en als 'niet wild' zijn beschouwd in Zuid-Holland, zijn onder meer:

Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Knollathyrus	Echte gamander	Bergnachtorchis	Wilde Weite
------------------------	------------	--------------	----------------	-----------------	-------------

Diersoorten die zijn geïntroduceerd en als 'niet wild' zijn beschouwd in Zuid-Holland, zijn onder meer:

Boomkikker	Muurhagedis	Vroedmeesterpad	Quaggamossel	Aziatische modderkruiper	Blauwband
------------	-------------	-----------------	--------------	--------------------------	-----------

De beschermde status van soorten als Muskusrat (sinds 1975 gedocumenteerd voor de provincie) en Nijlgans (eerste geval in 1967) kan op grond van het bovengeschetste 50 jaar-criterium ter discussie worden gesteld.

10. Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgbeginsel (artikel 1.10 en 1.11) opgenomen: de intrinsieke waarde van soorten is vastgesteld in een doelbepaling en geldt voor alle soorten, los van een beschermingsregime. Het is een algemeen geldende fatsoenseis die erop neerkomt dat redelijkerwijs vermijdbare schade aan en versterking van planten en dieren moet worden voorkomen.

11. Wanneer ontheffing aanvragen?

Wanneer redelijkerwijs kan worden vermoed dat verbodsbepalingen ten gevolge van een voorgenomen activiteit worden overtreden, moet eerst worden bepaald of mitigerende (verzachtende) maatregelen de schade kunnen beperken of tenietdoen zodat het overtreden van het verbod kan worden voorkomen. Wanneer het overtreden van een verbod onvermijdelijk is en er moet worden gecompenseerd voor veroorzaakte schade, dan dient men een ontheffing aan te vragen. Het aanvragen van een ontheffing heeft alleen zin als de functionaliteit van een plangebied voor een beschermde soort voldoende nauwkeurig in beeld is gebracht. Meestal is hier een uitgebreid onderzoek voor nodig waarin rekening wordt gehouden met de seizoensactiviteit van een soort. Dergelijk onderzoek dient aan bepaalde richtlijnen te voldoen op basis waarvan de kwaliteit en volledigheid ervan worden gecontroleerd door de Omgevingsdienst (zie onder). Een randvoorwaarde is daarnaast dat een aanvraag vergezeld dient te gaan van een zogenaamd activiteitenplan. Hierin moet een initiatiefnemer van een potentieel schadelijke handeling het belang van de voorgenomen activiteit onderbouwen en aangeven welke mitigerende en/of compenserende maatregelen ten gunste van de soort(en) in kwestie worden getroffen.

12. Omgevingsvergunning via gemeente

Wanneer er sprake is van een omgevingsvergunning mogen ontheffingen voor beschermde soorten aanhaken. Bij aanhaken moet de gemeente een volledigheidstoets uitvoeren en verzorgt de gemeente de toetsing door de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Ten behoeve van een aanvraag zijn een onderzoeksrapport met

inventarisatiegegevens en een activiteitenplan noodzakelijk. Met de aanvraag van een omgevingsvergunning is een wettelijke beslistermijn gemoeid van maximaal 26 weken. De gehele aanvraag verloopt via de gemeente. Voor meer informatie, zie: <https://www.omgevingsloket.nl>

13. Losse ontheffing via provincie

Wanneer een ontheffing aangevraagd moet worden waarbij geen omgevingsvergunning nodig is, is de beslistermijn 13 weken met maximaal 7 weken verlenging. De gehele aanvraag verloopt via Omgevingsdienst Haaglanden. De leges bedragen EUR 1800,-. Ten behoeve van een aanvraag zijn een onderzoeksrapport met inventarisatiegegevens en een activiteitenplan noodzakelijk. Voor meer informatie en aanvraagformulieren, zie:

<https://omgevingsdiensthaaglanden.nl/categorie/product/7-ontheffingverlening-soorten.html>

14. Gedragcodes

Gedragcodes in het kader van de Wet natuurbescherming worden alleen gemeentelijk of branchebreed opgesteld en dienen te worden goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken. Bestaande gedragcodes die zijn goedgekeurd onder de Flora- en faunawet zijn, indien nog niet verlopen, nog altijd geldig voor de soorten die onder de Wet natuurbescherming onder één van de drie beschermingsregimes vallen. Voor nieuwe beschermde soorten waarvoor geen mitigerende maatregelen zijn vermeld in gedragcodes zal mogelijk een ontheffing noodzakelijk zijn. Voor soorten die niet (meer) onder een strikt beschermingsregime vallen hoeft niet per se te worden gewerkt volgens een goedgekeurde gedragcode. Er moet desalniettemin altijd rekening worden gehouden met de wettelijke zorgplicht.

15. Handhaving

Bij een vermoede overtreding van een verbodsbepaling in de Wet natuurbescherming kan handhaving worden ingeschakeld. In Zuid-Holland is de Omgevingsdienst Zuid-Holland-Zuid (OZHZ) hiervoor verantwoordelijk. Voor meer informatie, zie:

<https://www.ozhz.nl/vergunningen-en-meldingen/groene-handhaving>

Melding van een vermoede overtreding:

Telefoon: 078-770 85 85

mail: meldingFfwet@ozhz.nl

website: <http://www.natuurzuidholland.nl/contact/>

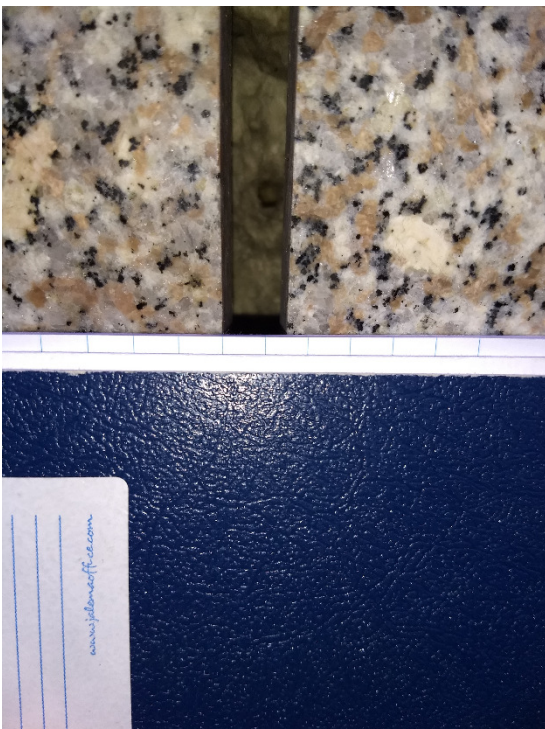
Overige contactgegevens:

Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
Afdeling Toezicht en Handhaving
Postbus 550
3300 AN Dordrecht

Bijlage 2 – Foto's plangebied

Impressie van de te slopen bebouwing met marmeren beplating en isolatiemateriaal blootgelegd (onder)

Den met takkennesten van vermoedelijk Houtduif *Columba palumbus*.

Nest van vermoedelijk Heggenmus *Prunella modularis*.

Nestkast in Berk.

Intensief beheerd gazon en dito groenperken. De haag vormt een potentiële broedplaats voor vogels.

Basketbalveld met randbeplanting.

Conifeerhaag: potentiële vogelbroedplaats.